

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 71 0 П 200916 17 Рев
Бања Лука, 19.04.2018. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Биљане Томић, као предсједника вијећа, Тање Бундало и Сенада Тица, као чланова вијећа, у правној ствари тужитељице Д.К. из Б.Л., коју заступа пуномоћник Д.Б. адвокат из Б.Л., против туженог М.К. из Б.Л., кога заступа пуномоћник З.Н. адвокат из Б.Л., ради исплате, вриједност спора 50.000,00 КМ, одлучујући о ревизији тужитељице против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 200916 16 Гж од 17.05.2017. године, на сједници одржаној дана 19.04.2018. године, донио је

РЈЕШЕЊЕ

Ревизија се дјелимично усваја, пресуда Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 200916 16 Гж од 17.05.2017. године, у дијелу којим је преиначена првостепена пресуда и одбијен захтјев тужитељице да јој тужени, на име њеног удјела у заједничкој имовини, исплати 124.387,95 КМ укида, и том дијелу предмет се враћа другостепеном суду на поновно суђење.

У осталом дијелу, којим је одлучено о стварно правном захтјеву по основу стицања у браку, ревизија се одбацује.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бањој Луци број 71 0 П 200916 14 П од 23.09.2016. године дјелимично је усвојен тужбени захтјев те је утврђено да су тужитељица и тужени заједничким радом и средствима за вријеме трајања брачне заједнице изградили стамбено - пословни објекат Су+П+1+М изграђен на парцели означеној као к.ч. бр. ..., површине 900 м², уписана у пл.бр. ... к.о. П. 2, са правом посједа 1/1 дијела у корист туженог, што се по старом премјеру односи на к.ч.бр. ... уписана у зк.ул. бр. ... к.о. Бања Лука, друштвена својина 1/1 дијела, а право кориштења на неизграђеном грађевинском земљишту у корист туженог са 1/1 дијела, на основу правоснажног рјешења – накнадног одобрења за грађење Града Б.Л. број 03-3601-53/2008 од 18.09.2012. године, са по 1/2 дијела, те да је тужитељица, по основу стицања у браку са туженим, стекла ванкњижно власништво на 1/2 дијела наведеног стамбено – пословног објекта Су+П+1+М, чија процијењена вриједност заједничког улагања износи 248.775,90 КМ, што је тужени дужан признати. Тужени је обавезан да тужитељици, на име означеног 1/2 удјела у заједничкој имовини, исплати износ од 124.387,95 КМ, са законском затезном каматом почев од дана правоснажности пресуде до исплате, као и да јој надокнади трошкове парничног поступка у износу од 4.272,75 КМ, док је захтјев тужитељице преко досуђених износа, одбијен.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 200916 16 Гж од 17.05.2017. године жалба туженог је дјелимично усвојена и првостепена пресуда

преиначена тако што је одбијен захтјев тужитељице да јој тужени, на име 1/2 удјела у заједничкој имовини, исплати износ од 124.387,95 КМ, са законском затезном каматом почев од правоснажности првостепене пресуде па до исплате и да јој надокнади трошкове поступка у износу од 4.272,75 КМ. Жалба туженог у осталом дијелу је одбијена и означена првостепена пресуда, у преосталом досуђујућем дијелу, потврђена. Одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка. Захтјев туженог за накнаду трошкова састава жалбе у износу од 1.125,00 КМ је одбијен.

Изјављеном ревизијом другостепену пресуду побија тужитељица, у цјелости, због повреде одредаба парничног поступка, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи тако што ће се усвојити захтјев који је постављен.

У одговору на ревизију тужени предлаже да се изјављена ревизија одбаци као недозвољена или да се иста одбије као неоснована.

Ревизија је дјелимично основана, а у осталом дијелу није дозвољена.

Захтјевом у овој парници тужитељица је тражила да се утврди да су парничне странке, заједничким радом и средствима током трајања брачне заједнице, стекле предметне некретнине - стамбено - пословни објекат Су+П+1+М, изграђен на парцели к.ч. бр. ..., површине 900 м², уписан у пл.бр. ... к.о. П. 2, те да јој тужени, на име ½ удијела тужитељице у заједничкој имовини, исплати износ од 185.107,53 КМ, са законском затезном каматом, уз накнаду трошкова парничног поступка.

Одлучујући о захтјеву тужитељице, по проведеном доказном поступку, првостепени суд је утврдио: да су тужитељица и тужени закључили брак дана 01.12.1990. године, да су у браку стекли двоје дијете, те да је њихов брак разведен дана 10.10.2013. године; да су у току трајања брака заједничким средствима и радом изградили стамбено пословни објекат на парцели означеној као к.ч. број ..., уписана у Пл. број ... к.о. П. 2, са правом посједа 1/1 дијела у корист туженог, које некретнине по старом премјеру одговарају некретнинама означеним као к.ч. број ..., уписана у зк.ул. број ... к.о. Б.Л., са правом кориштења на неизграђеном грађевинском земљишту у корист туженог са 1/1 дијела; да је означену парцелу, на којој је саграђен објекат, уговором о поклону број ОВ-17749/7 од 27.11.2007. године отац туженог поклонио туженом; да према подацима из налаза вјештака грађевинско-архитектонске струке грађевинска вриједност означеног објекта односно вриједност улагања у објекат износи 248.775,90 КМ, а тржишна вриједност износи 370.215,05 КМ; да су се парничне странке бавиле дјелатношћу производњом пластике у предметном пословном простору у којем је радила и тужитељица.

На темељу тих чињеница првостепени суд је закључио: да се некретнине поклоњене од стране оца туженог у току трајања брачне заједнице (земљиште на којем је саграђен објекат) имају сматрати као поклон учињен брачним супружницима, да тужени није доказао да је предметни стамбено-пословни објекат саграђен са његовим посебним средствима и да предметне некретнине чине брачну тековину парничних странака; те да је њихов допринос у стицању заједничке имовине једнак. Позивом на одредбе члана 269, 272. и 273. Породичног закона („Службени гласник Републике Српске”, број: 54/02 и 41/08, даље: ПЗ) и одредбе члана 277. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, број: 29/78, 39/85, 45/86, 57/89 и „Службени гласник Републике Српске“, број: 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04-у даљем тексту ЗОО), првостепени суд је утврдио да је тужитељица стекла ванкњижно власништво на ½

дијела предметног објекта, те је туженог обавезао да јој, на име утврђеног сувласничког удјела, исплати износ од 124.387,95 КМ, који износ одговара половини утврђене вриједности улагања у објекат.

Одлучујући о жалби туженог, другостепени суд је прихватио утврђење првостепеног суда – да је предметни објекат изграђен заједничким радом и средствима странака током трајања брака и да представља заједничку имовину стечену у браку. Налазећи, да се према одредбама ПЗ, заједничка имовина стечена у браку може тражити како у виду стварно правног захтјева тако и у виду облигационо правног захтјева, али да ова два захтјева искључују један други, утврђујући да је тужитељица захтијевала да се утврди да је ванкњижни власник објекта са $\frac{1}{2}$ дијела, закључио је да је тиме отпало њено овлаштење да тражи исплату новчаног износа. Сагласно томе, жалбу туженог је дјелимично усвојио и првостепену пресуду преиначио тако што је одбио захтјев тужитељице да јој тужени, на име њеног удјела у заједничкој имовини, исплати 124.387,95 КМ, док је у осталом дијелу жалбу одбио и првостепену пресуду потврдио у дијелу којим је утврђено да на предметним некретнинама припада право сувласништва од $\frac{1}{2}$ дијела.

Ревизионим наводима тужитељица са правом истиче да она у предметној парници није ни поставила стварно правни захтјев и да су оба нижестепена суда прекорачила тужбени захтјев тако што су одлучивала о нечему што није ни тражено, чиме указује на повреду одредаба парничног поступка и другостепену пресуду побија у цјелости. Међутим, како тужитељица није изјављивала жалбу против првостепене пресуде (којом је усвојен и стварно правни и облигационо правни захтјев), то у овом ревизионом поступку предмет преиспитивања може бити другостепена пресуда само у дијелу којим је другостепени суд преиначио првостепену пресуду тако што је одбио облигационо правни захтјев за исплату износа од 124.387,95 КМ. У осталом дијелу због правила о забрани „прескакања правног лијека“ тужитељица не може изјавити ревизију против другостепене пресуде, јер се није користила правом на жалбу, те је у овом дијелу њена ревизија недозвољена, сагласно одредбама члана 237. став 1. и 247. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 - даље: ЗПП).

Према стању списка предмета, тужитељица је у предметној парници затражила да се тужени обавезе да јој, на име $\frac{1}{2}$ удјела у заједничкој имовини, исплати износ од 185.107,35 КМ (писмени поднесак тужитељице од 26.05.2016. године). Према томе, тужитељица је поставила облигационо правни, а не стварно правни захтјев.

Одлучујући о захтјеву тужитељице првостепени суд је, погрешно налазећи да се ради о стварно правном и о облигационо правном захтјеву, код доношења првостепене пресуде утврдио да је по основу стицања у браку на заједничкој имовини тужитељица стекла право сувласништва од $\frac{1}{2}$ дијела, те је дјелимично усвојио и захтјев за исплату по основу стицања у браку тако што је туженог обавезао на исплату износа од 124.387,95 КМ, а не на исплату захтјеваног износа од 185.107,35 КМ.

Тужени је у жалбеним наводима првостепену пресуду, између осталог, побијао и тако што је истицао да је првостепени суд прекорачио тужбени захтјев и да уврђење права власништва није садржано у тужбеном захтјеву.

Одлучујући о жалби туженог, другостепени суд није санирао повреду одредаба парничног поступка, члана 2. став 1. у вези са чланом 209. ЗПП, већ је одлучујући на

описани начин првостепену пресуду у дијелу којим је прекорачен тужбени захтјев (утврђење права сувласништва) одржао на снази тако што је жалбу туженог у том дијелу одбио и првостепену пресуду потврдио. Истовремено, преиначио је првостепену пресуду у дијелу којим је дјелимично усвојен захтјев тужитељице за исплату, тако што је овај захтјев тужитељице одбио.

Како, према већ реченом, тужитељица није изјављивала жалбу против првостепене пресуде (а ни тужени не изјављује ревизију против другостепене пресуде), то описану повреду одредаба парничног поступка, овај суд у ревизионом поступку не може отклонити, јер предмет преиспитивања не може бити другостепена пресуда у дијелу одлуке о стварно правном захтјеву.

Међутим, другостепени суд је, преиначавајући првостепену пресуду, захтјев тужитељице за исплату одбио само због правног схватања да облигационо правни захтјев и стварно правни захтјев у конкретној правној ситуацији један други искључују, што је довело до даље повреде одредаба парничног поступка (члан 191. став 4. ЗПП, у вези са чланом 209. истог закона).

Наиме, према одредби члана 273. став 5. ПЗ супружник чији је удио у стицању заједничке имовине знатно нижи од удјела другог брачног супружника, или када то оправдавају посебне околности, може тужбом захтијевати диобу заједничке имовине и тако да суд обавезе другог брачног супружника да му накнади протувриједност његовог удјела у новцу, сразмјерно вриједности заједничке имовине на дан доношења пресуде.

Због описаних повреда одредаба парничног поступка, те схватања да стварно правни захтјев и облигационо правни захтјев један други искључују, другостепена пресуда не садржи разлоге о чињеницама које су одлучне за закључак да ли су испуњени законски услови прописани означеном законском одредбом за исплату траженог новчаног износа. Услјед наведеног у овом ревизионом поступку није могуће испитати правилност примјене материјалног права, одредбе члана 273. став 5. ПЗ.

Из датих разлога, изјављена ревизија је дјелимично усвојена и одлучено као у изреци, примјеном одредбе члана 250. став 2. ЗПП. У осталом дијелу, примјеном одредбе члана 247. став 2. ЗПП, у вези са чланом 237. став 1. истог закона, ревизија је одбачена.

Предсједник вијећа
Биљана Томић

За тачност отправака овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић